

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

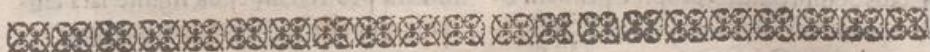
Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

X. Ratihabitionem retrotrahi & mandato non est dubium comparari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

REGULA X.

Ratihabitionem retrahere, & mandato non est dubium comparari.

Quæres primo. Quis hujus Regulæ sensus?

Re. Approbatio, quâ actum vel negotium nomine nostro ab alio gestum ratum habemus, fictione juris retrahitur ad tempus, quo factum est, & vim mandati habet, quod non valet tantum in contractibus aliisque judicialibus vel extrajudicialibus actibus, sed etiam in beneficiis & causis spiritualibus speciale mandatum exigentibus.

Quæres secundo. Quæ in ratihabitione, ut hujus Regulæ effectum habeat, conditiones requiruntur?

Re. Sequentes: 1mo requiritur, ut persona habens actum ab alio suo nomine gestum, eo tempore, quo actus positus est, illum producere potuerit. Sic

furiosus vel amens ratificare nequit illa, quæ suo nomine tempore furoris gesta sunt, eò quòd pro illo tempore hæc demandare nequirit. 2do. Ratihabitione eo tempore fieri debet, quo, si actus nondum positus, ex mandato ratihabentis adhuc poni posset, ideo appellationem à sententia meo nomine ab alio post lapsum fatalium interpositam ratificare non possum. 3^{io}. Tempore ratificationis res integra, sive omnia in illo statu esse debent, in quo tempore gesti negotii fuerunt. 4to. Mandatum aut consensus de substantia actus esse non debet. 5to. Actus vel negotium ratihabitione roborandum tale esse debet, ut per alium geri valeat.

C A S U S.

Vitus Sempronii in Curia Romana Procurator, cum sponsam, quam Venetiis habebat, à multis appeti audiret, ne Sempronius per moram eâ frustraretur, cum ipsa nomine Principalis matrimonium contrahit, eique per litteras significavit, ut quamprimum ratihabendo actum consentiret, quod & fecit Sempronius. (A) Dum matrimonio contrahendo *Vitus* occuparetur,

sententia contra Sempronium fertur, à qua *Vitus* post lapsum fatalium nomine Principalis appellavit, qui & appellationem ratam habuit. (B) Appellatione rejectâ *Vitus* cum adversa parte transegit, quam transactionem Sempronius pro parte ratificavit, & pro parte rejecit. (C) Interea Sempronius in Curia Romana pro filio suo contra Cajum beneficiariam litem accipit, hinc *Vitus* occasionem nactus

nactus Sempronium propter primam litem perditam offensum placandi, rescriptum contra Cajum in favorem filii Sempronii impetrat, cuius impetrationem Sempronius quantocius ratihabuit. (D) Rescripto cassato informatur *Vitus*, unde ad iudicium citatus non comparuit, sententiã nihilominus contra Sempronium pronuntiatã. (E) *Vitus* ad summum Pon-

tificem pro rescindenda injuste lata sententia appellat, & Sempronius appellationem indebitè interpolitam ratificans. (F) *Vito* alium adjungit Procuratorem, quo facilius agente litem contra Cajum evicit cum conditione, ut filius Sempronii beneficium obtineret, Cajo autem quot annis ex beneficii fructibus 100, Imperiales solveret. (G)

RESOLUTIO.

(A) **U**T matrimonium per Procuratorem contractum validum sit, Procuratorem ad hoc speciale mandatum habere necesse est. *Cap. fin. de procurat. in 6.* Quo cum careret *Vitus*, invalidus erat matrimonii contractus, nec Sempronii ratihabitione revalidatur, cum mandatum speciale & consensus de substantia matrimonii esse noscantur.

(B) Si *Vitus* citatus ad sententiam ex legitima causa Judici ignota non comparuit, tenet sententia eo absente lata, sed retractatur eo probante legitimam absentie causam. Si impedimentum plene non probatur, sententia non retractatur, nisi de ipsius iniquitate doceatur. *Cap. cum Bertoldus. 18. de sent. & re iudicat.* Post lapsum fatalium nulliter *Vitus* appellavit. *Cap. cum sit. 5. de appellat.* Cum igitur Sempronius post fatalia appellationem interponere non posset, à Procuratore suo taliter interpositam in vim *Regule* ratihabere quoque nequibat.

(C) Transactionem à Vito nomine Principalis factam Sempronius pro parte ratificare, & pro parte reprobare poterat. *Arg. L. cum debitore. 17. ff. rem ratam haber.*

(D) Si *Vitus* ad impetrandum rescriptum contra Cajum speciale mandatum non habuerit, impetratum non subsistit. *Cap. nonnulli. 2. §. sunt & alii. cap. ex parte Decani. 33. de rescript.* Licet Sempronius, cuius nomine impetratum erat, id postea ratum habuerit. *Gloss. in Regulam presentem verb. ratihabitionem.* Et hoc facit jus acquisitum illi, contra quem facta est impetratio, quod ab ipso invito & ignorante avelli non potest.

(E) Si *Vitus* infirmus ad iudicium citatus infirmitatis causã sese excusaverit, non valet sententia contra absentem pronuntiatã. *Cap. querelam. 2. de procurat.*

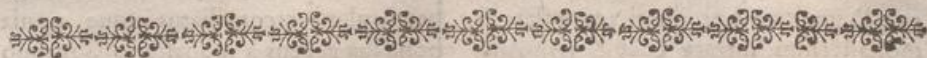
(F) Procurator pro interesse Domini sui ad summum Pontificem appellare poterat. *Arg. cap. dilectus. 11. de procurat.* Appellationem quoque Sempronius per *Regulam* rectè ratificavit.

(G) Qualiter constituti duo Procuratores agere valeant ac debeant, exprimitur in *cap. si duo. 6. de procurat. in 6.* In causã spirituali & beneficiaria, uti hic erat, Judex ex duobus Procuratoribus simpliciter datis eligit magis idoneum, qui causam solus prosequi debet, nec alius

alius admittitur, nisi primo legitime excluso, aut impedito. Per sententiam hanc non ipsum beneficium, sed Beneficiatus, quamdiu vixerit, manet obligatus, quo defuncto onus solvendi 100.

Imperiales non afficiat beneficium, ita, ut Successor in eo ad præstationem allegatæ summæ pecuniariæ minimè teneatur. *Cap. nisi essent. 21. de prebend.*

REGULA XI.

Cum sunt partium jura obscura, reo favendum est potius, quam actori.

Quæres primo. Qui dicuntur partes?
R. Illi, qui super re aut causa quadam coram legitimo Judice litigant, ex quibus, qui prior ad iudicium provocat, & in eo actionem vel accusationem proponit, in civilibus actor, in criminalibus accusator appellatur; reus verò dicitur is, qui ad iudicium tractus, actionem vel accusationem propulsando, contra actorem sese defendit. Jura partium sunt probationes, ut litigantis confessio, testium depositio, instrumenta, sive scripturæ privatæ sive publicæ, præsumptiones, juramenta, aliæque obligationes in vim probationis productæ, in quibus intentionem suam actor, & reus exceptionem fundare nuntur. Hæc partium jura sunt obscura, quando Judex ponderatis omnibus pro & contra utramque partem productis, quæ aliis prævaleant, discernere non potest.

Quæres secundo. Quis hujus Regulæ sensus?

R. In casu, quo probationibus & allegationibus omnibus æquo iudicio ponderatis, quæ alteri prævaleant, non apparet, reo potius, quam actori favendum, ita, ut reus potius per sententiam sit absolvendus, quam condemnandus.

Quæres tertio. Quæ Regulæ ratio?

R. Æquitas hujus Regulæ in hoc consistit: actor in iudicium spontè descendit & paratus, reus invitus ad iudicium trahitur, actor habet se per modum agredientis, reus est defensor, vim actoris repellendo, reus pugnat pro libertate, in cuius est possessione, actor certat pro rei obligatione & servitute; dictat autem naturalis æquitas, magis favendum ei, qui invitus ex necessitate se defendendi iudicium subibit, quam qui volens alterum aggreditur, & non raro ex mera intolentia vel cupiditate ad iudiciale provocat certamen.